

vanje. Zato pa je zmoget tem bolj živo pripovedovati in naslikati pred razredom svoja doživetja in vzbuditi v mladih poslušalcih žar narodne zavesti, ki je vedno preveval tudi njega samega. Zato nam je jubilent lahko vzor pedagoga in strokovnjaka, ki ni bil samo posredovalec tujega ampak tudi z lastnim zanimanjem in trudom pridobljenega znanja. Še danes se rad spominja prehojene poti po severni koroški narodnostni meji leta 1934 pa Prekmurja in Porabja, ki ju tudi zelo dobro pozna. Tja je vodil neštete ekskurzije in ne dvomimo, da so se njegovim učencem prav te najbolj vtisnile v spomin. Na teh poteh si je dr. Savnik ostril občutek za krajevna imena, kar je lahko pozneje izrazil v leksikonu Slovenska krajevna imena, izdanem na njegovo pobudo.

Dr. Savnik je nekoč sam rekel, da je bil najlepši čas njegovega življenja, ko je lahko prvič zadihal svobodni primorski zrak in ko je pripravljaval prvo generacijo proforskih kandidatov za postojnske srednje šole. V Savnikovem nadvse plodnem življenju je bilo zadovoljnih trenutkov ob pogledu na opravljeno delo še mnogo. Manjkalo ni tudi krivic in razočaranj, ki so bile posledica njegove poštenosti, trdne narodne zavesti ter ohranjanja neodvisne notranje svobode.

Poleg zdravja in zadovoljstva želimo našemu jubilantu in častnemu članu Geografskega društva Slovenije, da bi dočakal tudi izid zamejskega Slovenskega krajevnega leksikona, ki ga pod njegovim mentorstvom sestavljajo rojaki onstran meje.

Jurij Kunaver

Med tiskanjem Geografskega vestnika nas je dohitela žalostna vest, da je prof. dr. Roman Savnik po krajši bolezni pravkar umrl. Tako je jubilejni članek postal, žal, hkrati tudi nekrološki. Naše dobre želje, ki smo jih naslovili ob visokem jubileju, se tako niso izpolnile.

Trpek je sloves od dr. Romana Savnika, ki ni bil le med ustanovitelji naše prve geografske znanstvene revije, temveč je bil tudi med začetniki slovenske geografske znanstvene misli sploh.

Čeprav se v tem trenutku niti ne zavedamo vseh sledov, ki jih je pokojnik zapustil v slovenski geografiji, je nedvomno, da nam ostaja nadvse svetel vzor.

Uredništvo

Prof. dr. Darko Radinja – šestdesetletnik

Kot mnogim drugim vidnim šestdesetletnikom je tudi našemu slavljenju druga svetovna vojna krepko posegla v življenjepis mladih let. L. 1927 v Gorici rojenemu je v Ljubljani prekinila gimnazijski študij in zakasnila univerzitetni. Tega je na tedanji naravoslovni fakulteti končal iz C predmeta (fizika z meteorologijo), B predmeta (etnologija) in iz geografije kot A predmeta v l. 1951, ko se je zaposlil kot gimnazijski učitelj. V istem letu je v reviji, ki jo zdaj urejuje, že izšla njegova prva razprava – o Savi na Ljubljanskem polju. Razširjajoči se Geografski inštitut NF (zdaj Oddelek za geografijo FF) ga je pritegnil v svoje vrste l. 1959, kjer je skrajja predaval metodiko geografskega pouka, od l. 1960 v zvanju predavatelja matematično geografijo in splošno fizično geografijo. Potem ko je l. 1965 dosegel doktorat z disertacijo o morfogenezi Vipavske doline, je napredoval v docenta (1966), izrednega (1972) in rednega profesorja (1983).

Radinjo kot raziskovalca je sprva pritegnila fluvialna geomorfologija (oblikovanje rečnih prodiv – 1962, Renske Dobrave, GV 1969), nato pa kraška morfologija. Z njo se je vrnil v domačo Primorsko, od koder je prispeval nova spoznanja o morfoge-

nezi Krasa. Nastale so morda tri najvidnejše razprave »kraške trilogije«: Vremenska dolina in Divaški Kras (GZ 1967), Doberdobski Kras (GZ 1969) in Senožeško podolje (GZ 1972), z značilnim podnaslovom »Pokrajina na stiku fluvialnega in kraškega reliefa«. Še večjo odmevnost v strokovni javnosti je vzbudil njegov povzetek spoznanj (Zakrasevanje v Sloveniji v luči celotnega morfogenetskega razvoja, GZ 1972) o nastanku planote Krasa zaradi selektivne erozije v kvartarju v okoliških flišnih predelih. To je bila po Melikovih Slovenskih kraških poljih v pleistocenu nova uveljavitev klimatske geomorfologije v slovenski kraški geomorfologiji.

Čeprav se je slavljeneec največ ukvarjal z zanj še danes mikavno kraško morfologijo, je mogel spričo usmerjenosti drugih kolegov iz Melikove zapuščine učnih predmetov sprejeti le hidrogeografijo. Nov učni predmet je navrgel v njegovem bibliografsko nekaj hidrogeografskih razprav (Rečni režimi v zgornjem in spodnjem Posočju, 1978). Bolj kot s čistimi hidrološkimi vprašanji se je kot vodja študentskih terenskih vaj in raziskovalec ukvarjal z izrabo voda za mline (Plavajoči mlini v Jugoslaviji, 1971) in pitno vodo (oskrba s pitno vodo v novomeški občini, 1984, v Sloveniji, GV 1985). Razprava z naslovom Onesnaženost slovenskih rek in njene pokrajinske značilnosti (GV 1979) pa je plod prevzema dodatnega učnega predmeta – varstva geografskega okolja.

Upam, da urednik te številke ne bo črtal iz mojega rokopisa nekaj naslednjih misli o Radinji kot geografu-znanstveniku in geografu-človeku. Rad bi podčrtal jubilatovo željo, da bi s svojimi fizičnogeografskimi raziskavami vselej nekaj prispeval tudi k regionalni in obči geografiji. Ker so ga vedno zanimali učinki naravnih procesov za družbo, se je zgodaj uvrstil med slovenske raziskovalce naravnih nesreč. To pričajo njegove objave o zemeljskih plazovih (v Podragi v Vipavski dolini, GZ 1970), o usadih (na Sotelskem, v rogaškem zborniku, 1973, in v subpanonski Sloveniji vobče v zborniku Naravne nesreče v Sloveniji, 1983). V tem zborniku smo uvideli, da se Radinja že leta zanima tudi za žled in žledenje, saj je v njem izšla še študija z naslovom Žledne ujme v Sloveniji. Geografsko široko pojmovanje naravnih nesreč nam je slavljeneec razkril v zborniku Naravne nesreče v Jugoslaviji (1983), ki ga je sam uredil. Regionalni pomen proučevanih pojavov za pokrajino je pogosto nakazan že z podnaslovi, ki govorijo o geografski luči, pokrajinski značilnosti in podobno (že omenjena razprava Naravne nesreče v geografski luči, Usadi na Sotelskem v pokrajinski luči, Plavajoči mlini v Jugoslaviji. Prispevek k regionalni geografiji Panonske nižine).

V težnji po širši zasnovanosti geografskih raziskav se je odlično ujel s svojim učiteljem Svetozarjem Ilešičem pri načrtovanju vsebine raziskovalne teme o poplavih, ki jo je prevzel Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. S sodelavci je izdelal navodila za regionalnogeografska raziskovanja poplavnih področij v Sloveniji (Geografsko proučevanje poplavnih področij v Sloveniji, GV 1974), ki so Geografski zbornik obogatila s številnimi razpravami. K pionirski, o tej v porečju Pšate, je prispeval velik delež (»Geografske značilnosti poplavnega področja ob Pšati«, GZ 1976). Toda to so le ledene gore, ki molijo iz morja neobjavljenih podatkov o poplavih v raznih delih Slovenije. Ob taki nastrojenosti se slavljencu ni bilo težko vključevati v timске raziskave (o kvartarnih sedimentih v GI AM ZRC SAZU, o degradaciji okolja v okviru Geografskega inštituta univerze E. K., zdaj tudi o proizvodnih celicah v zgornji Mežiški dolini). Ko je slavljeneec uvidel, da zelo različno pojmovanje koncepcije geografije hromi pedagoško delo in timsko raziskovanje, je kot predsednik Oddelka za geografijo FF (1975–77) v okviru pedagoškega kolegija in sicer vlagal veliko truda za zблиžanje med geografi-specialisti. Temu namenu so bile napisane tudi nekatere, žal premalo opažane študije o teoretski geografiji (Geografija in varstvo okolja, GV 1974, O kompleksnosti v geografiji in izven nje, GV 1977).

Radinja v geografiji vedno misli z lastno glavo in to pretehtano in poglobljeno.

Zato v preteklih desetletjih ni podlegel raznim vprašljivim in modnim »inovacijam« »sodobne« geografije. Obratno, s pretehtano besedo in kot dober govornik je pomagal zaježiti vdor negeografskega izrazoslovja in mišljenja v našo stroko. Sam mi je nekoč dejal, da so mu h kritičnemu mišljenju prispevale tudi ostre diskusije v geografskih seminarjih moskovske državne univerze, kjer se je izpopolnjeval v letih 1967/68 (iz hidrologije in geomorfologije). Te lastnosti slavljence oblikujejo tudi kot mentorja mnogih podiplomcev in doktorantov ter predavatelja hidrogeografije, geografije morja, varstva geografskega okolja in delno tudi predmeta Geografski problemi Slovenije.

V tej reviji, ki je glasilo Zveze geografskih društev, ne smemo iti ob tej priliki mimo navedbe, da smo po Radinjevi zaslugi dobili poleg Geografskega vestnika še drugo, pedagoško glasilo takratnega GDS–Geografski obzornik. To je plod »minirevolucije«, ki jo je Radinja še kot srednješolski učitelj sprožil na rednem letnem občnem zboru slovenskih geografov z zahtevo po poživljeni skrbi za geografijo v šoli in z zahtevo po večjem uveljavljanju naše stroke v javnosti. Vihar mu je poleg uredništva GO, ki ga je opravljal prvih sedem let (1954 – 61), prinesel še vodstvo šolske sekcije in skrb za geografijo v šolah, ki se je, kljub temu, da je prenehal predavati metodiko geografije, ni uspel otresti vse do zadnjih let.

Ivan Gams

**V spomin akademiku prof. dr. Srečko Brodarju
6. 5. 1893–27. 4. 1987**

Ob koncu aprila 1987 nas je vznemirila žalostna vest, da je v 94. letu umrl akademik Srečko Brodar, univerzitetni profesor v pokoju. Vest nas je zelo prizadela, saj smo pokojnika naravoslovca in človeka zelo široke in globoke kulture poznali in z njim sodelovali vrsto let. To sodelovanje je postalo še posebno tesno po njegovih arheoloških odkritjih v Pivški kotlini, ki so bila temeljnega pomena tudi za morfogenezo naših kraških področij. O teh svojih dognanjih je pisal v Geografskem vestniku (leta 1952), z njimi pa nas je seznanil tudi na ekskurziji, ki se jo je udeležil tudi profesor Anton Melik. Tesno pa smo bili z njim povezani tudi še kasneje, saj je bil dolgo let zelo aktiven član znanstvenega sveta Geografskega inštituta Antona Melika SAZU in je tako s svojimi bogatimi izkušnjami bogatil naše delo.

Profesor Brodar je rasel in se šolal v zelo skromnih razmerah. Kot dobremu šolarju so bila po končani osnovni šoli v Ljubljani odprta vrata v klasično gimnazijo v istem kraju in kasneje na univerzo na Dunaju, kjer je zaradi svoje zelo tesne povezanosti z naravo, kljub humanistični izobrazbi, vpisal naravoslovne predmete (leta 1911).

Za njegov nadaljni razvoj pa so bila usodnega pomena njegova izkopavanja v Potočki zijalki, kjer je v veliki količini najrazličnejšega fosilnega materiala odkril tudi koščeno orodje paleolitskega človeka in s tem prvo visokogorsko paleolitsko postajo, ki je bila za nas pa tudi za ves znanstveni svet izredno zanimiva. Pomembnosti tega odkritja se je dobro zavedal tudi profesor Brodar sam, ki je odtlej ves svoj prosti čas, ki mu je ostal ob delu na gimnaziji v Celju in kasneje v Ljubljani, posvetil študiju pleistocena, paleolitskih kultur in raziskovanju Potočke zijalke. Prvemu odkritju so sledila še nova: Špehovka pri Zgornjem Doliču, Mornova zijalka pri Šoštanjju, Jama pod Herkovimi pečmi nad Radljami, Njivice pri Radečah, Kostanjevica ob Krki in Ajdovska jama pri Nemški vasi na Dolenjskem, kjer je profesor Brodar odkril prvo neolitsko postajo na Slovenskem.

Toda na poti znanstvene kariere se je profesor Brodar dokončno uveljavil šele